

PROJEKT

UCHWAŁA NR

Rady Gminy Grudziądz

z dnia ... grudnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023 - 2024

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 i poz. 2469 oraz z 2022 r., poz. 24, poz. 218, poz. 1700 i poz. 2185), w związku z art. 10 ust. 1, 2, 2a, 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050, z 2021 r., poz. 2469 oraz z 2022 r. poz. 763. 764, 1700, 1812 i 1855) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559, 1005, 1079 i 1561) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023 - 2024 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grudziądz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

Przewodnicząca Rady

Hanna Kołodziej

RADCA PRAWNY

Jan (Kandyba)
Tr 479

UZASADNIENIE

Nowelizacja ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw z dnia 17 grudnia 2021 r. wprowadziła utworzenie Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom przez połączenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii (KBPN) i Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA). Połączenie w jedną instytucję ma pozwolić na realizację spójnych, na wszystkich etapach skoordynowanych działań skierowanych na walkę z uzależnieniem tj. edukacja, profilaktyka, szkolenie kadr, leczenie, rehabilitacja, działalność badawcza oraz wprowadzić skuteczniejsze działanie przez lepsze wykorzystanie potencjału kadrowego i finansowego. W ustawie dokonano też zmiany w zakresie ustanawiania gminnych programów w obszarze profilaktyki uzależnień. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii łączy w sobie dokumenty programowe określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, a także poruszać zaczął kwestie dotyczące zadań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023 - 2024 jest kontynuacją działań rozpoczętych w minionych latach. Program został opracowany z uwzględnieniem realizacji zadań obligatoryjnych wskazanych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025 oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy Grudziądz. Zadania dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom zawarte są w celu operacyjnym Nr 2 NPZ: „Profilaktyka uzależnień”. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 wskazuje kilka obszarów aktywności samorządów lokalnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Są to przede wszystkim zadania związane z edukacją i promocją zdrowia, profilaktyką, ale także wspieraniem leczenia, redukcją szkód zdrowotnych oraz rehabilitacją osób uzależnionych. Wszystkie te aktywności znajdują się w przedmiotowym dokumencie.

Załącznik
do uchwały Nr
Rady Gminy Grudziądz
z dnia ... grudnia 2022 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2023-2024

Rozdział 1 Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest programem uchwalanym corocznie przez Radę Gminy i stanowi uszczegółowienie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grudziądz na lata 2022-2027 w części dotyczącej zmniejszania rozmiaru aktualnie istniejących problemów alkoholowych i narkotykowych oraz zapobiegania powstawaniu nowych problemów społecznych, wynikających z używania środków uzależniających, zwłaszcza przez dzieci i młodzież.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.) zobowiązuje organy samorządu terytorialnego do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania ww. napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. Współdziałanie w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi powinno się odbywać również wspólnie z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii natomiast zobowiązuje samorząd gminny do rozwiązywania problemów związanych z narkomanią oraz prowadzenia stosownej profilaktyki.

Spójny Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pozwala na odpowiednie kształtowanie polityki społecznej dotyczącej wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałania narkomanii. Zaplanowane działania są działaniami długofalowymi natomiast ich finansowanie jest uchwalane corocznie. Akceptacja kolejnego Programu warunkuje w dużym stopniu skuteczność podejmowanych wcześniej działań.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany jest we współpracy wielu partnerów, stosownie do rodzaju działań i środowiska, do którego są kierowane.

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grudziądzu.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana została zarządzeniem nr 100/2020 Wójta Gminy Grudziądz z dnia 29 września 2020 roku w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grudziądzu. Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynosi 15% minimalnego wynagrodzenia brutto za pracę.

Pozostałe akty prawne dotyczące działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii to:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 oraz Dz. U. z 2021 r., poz. 1700, poz. 1812, poz. 2469);
- rozporządzenie Rady Ministrów z 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r., poz. 642);
- ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2022 r., poz. 1608);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r., poz. 1327 z późn. zm.);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Grudziądz na lata 2022 – 2027.

Rozdział 2

Diagnoza problemów uzależnień

Z badań epidemiologicznych wynika, że uzależnionych od alkoholu w Polsce jest ok. 650 – 800 tys. osób, z czego ok. 80% stanowią mężczyźni, zaś ilość osób pijących szkodliwie szacuje się na ok. 2,5 - 3 mln osób (źródło PARPA). Według badań GUS w naszym kraju osób pijących alkohol do 4 dni w tygodniu jest ok. 4,7 mln (12% populacji), ponad 820 tys. Polaków (2% populacji) pije alkohol przez 5 dni w tygodniu lub częściej.

Każdego roku w placówkach leczenia odwykowego zarejestrowanych jest ponad 250 tys. osób z rozpoznaniem zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu, w tym 66% osób z rozpoznaniem uzależnienia od alkoholu. Badania pokazują, że ok. 20% wszystkich zgłoszeń pacjentów do podstawowej opieki zdrowotnej ma związek z alkoholem.

Każdego roku w Polsce rodzi się ok. 9 000 dzieci z pełnoobjawowym płodowym zespołem alkoholowym (ang. FAS, dane Rzecznika Praw Dziecka). Do sięgania po alkohol podczas ciąży przyznaje się ok. 30 % kobiet. W rodzinach z problemem alkoholowym wychowuje się ok. 1,5-2 mln dzieci, z czego ok. 500 tys. znajduje się w sytuacji zagrażającej ich zdrowiu i życiu i wymaga natychmiastowej interwencji. Jak wykazały badania prowadzone przez PARPA, w grupie wiekowej 6-9 lat co najmniej 4

dzieci na 1000 ma pełnoobjawowy FAS oraz 20 na 1000 Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD).

Jednym ze zjawisk ściśle skorelowanym z alkoholem jest przemoc w rodzinie. Z badań zrealizowanych na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na próbie osób doświadczających przemocy w rodzinie, wynika, że aż 76% z nich wskazywało na problem nadużywania alkoholu przez sprawców przemocy. Badania pokazują, że co trzeci Polak (36%) przyznaje, że przynajmniej raz doświadczył którejkolwiek z form przemocy, a niemal w co piątej rodzinie dochodzi do konfliktów z powodu nadużywania alkoholu. Również sprawcy przemocy wskazują nadużywanie alkoholu jako przyczynę stosowanej przemocy. Aż 90% z nich tak tłumaczy swoje zachowania.

W 2021 roku policjanci podjęli ponad 64 tys. interwencji, które kończyły się wypełnieniem formularza „A” procedury „Niebieskiej Karty”, co stanowi spadek o 11,5% względem roku 2020 (ponad 72 tys. interwencji). Prawie 52% osób stosujących przemoc w rodzinie było pod wpływem alkoholu (nieznaczny spadek względem 2020 r.). Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy informuje, że w 2021 r., na terenie jej podległym wypełniono 3 606 formularzy „Niebieska Karta – A”, z czego 55% sprawców przemocy na terenie jej podległym było pod wpływem alkoholu. W 2021 r. KWP Bydgoszcz ponownie przoduje, na tle pozostałych garnizonów, w statystyce procentowego udziału osób zatrzymanych i doprowadzonych w celu wytrzeźwienia do ogółu osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (65%).

Na podstawie art. 15aa ust. 1 ustawy o Policji w okresie od dnia 01 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2021 r., wobec osób, które stwarzały zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, policjanci wydali łącznie 3 531 nakazów (w okresie listopad-grudzień 2020 r. - 255 nakazów) natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. 4,59% tej liczby stanowiły nakazy (162), 7,62% zakazy (269), a 87,79% nakazy i zakazy (3 100). Na terenie garnizonu KWP w Bydgoszczy wydano 4 nakazy natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, 3 zakazy zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz 138 nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (źródło statystyki Komendy Głównej Policji).

Raporty policyjne za 2021 r. informują, że wśród podejrzanych o przestępstwa drogowe pod wpływem alkoholu (w stanie po użyciu oraz w stanie nietrzeźwości) zatrzymanych zostało blisko 102 tys. osób, co stanowi wzrost o 3 tysiące względem roku poprzedniego, natomiast w 2021 r. pod wpływem narkotyków zatrzymano blisko 6 000 kierujących (źródło statystyki Komendy Głównej Policji) i co warte odnotowania tendencja ta z roku na rok wzrasta.

Badania przeprowadzone przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii wskazują, że używanie narkotyków jest mniej rozpowszechnione niż spożywanie alkoholu, dotyczy ono 4,7 % populacji Polaków w wieku 15-64 lat. W porównaniu do

całej populacji najwyższe użytkowanie narkotyków dotyczy młodzieży i młodych osób dorosłych w wieku 15-34 lata. Badania przeprowadzone w 2015 roku przez KBPN, i Fundacji CBOS pokazują, że najczęściej używanym narkotykiem w Polsce była marihuana (10% populacji w wieku 15-34), na drugim miejscu pojawiła się amfetamina (0,4%), kolejno kokaina (0,4 % wśród młodych dorosłych). Według ostatniego badania Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii i Kantar Polska z 2018 roku w populacji generalnej marihuana była najczęściej używanym narkotykiem z odsetkiem 12,1%. Drugą substancją jest amfetamina. Jest ona o wiele rzadziej używana w populacji generalnej. Do zażywania amfetaminy w ciągu ostatniego roku przyznało się 1,4% badanych (15-34 lata). Kolejna - kokaina należy do grupy nielegalnych substancji psychoaktywnych, których poziom rozpowszechnienia w Polsce nie jest wysoki. Wyniki badań w populacji generalnej pokazują, że wśród młodych dorosłych odsetek użytkowników wyniósł 0,5%.

Wszystkie te napawające niepokojem zjawiska potwierdzają potrzebę monitorowania i podejmowania działań profilaktycznych.

W Gminie Grudziądz zamieszkiwanej przez 12 977 mieszkańców (stan na 31.12.2021 r.), w tym 6 553 kobiet i 6 424 mężczyzn szacuje się, że ok. 2 % mieszkańców może być uzależnionych od alkoholu, tj. w granicach 259 osób, są to dane szacunkowe.

Dane Komendy Miejskiej Policji w Grudziądzu:

rok	Liczba osób z Gminy Grudziądz doprowadzonych do wytrzeźwienia w policyjnych pomieszczeniach	Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców na terenie Gminy Grudziądz	Nieletni sprawcy czynów karalnych	Liczba interwencji w rejonach sklepów	Liczba wykrytych przestępstw przeciw przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (ogółem)
2021	20	25	0	8	2
2022	14	16	0	3	3

Dane za rok 2022 zostały podane jako stan na dzień 31 października 2022 r. Względem lat poprzednich (2018 - 2020 r.), po tendencji spadkowej w 2021 r. wzrosła liczba osób doprowadzonych do wytrzeźwienia, odpowiednio w latach: 2018 – 23, 2019 – 14, 2020 - 11. W statystykach na stałym poziomie utrzymuje się liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców na terenie Gminy Grudziądz – 2019 r. – 18, 2020 r. – 14, 2021 r. - 25. Do końca października na terenie Gminy Grudziądz zatrzymano 16 nietrzeźwych kierujących.

Dane Prokuratury Rejonowej w Grudziądzu:

rok	Liczba spraw prowadzonych z powodu popełnienia przestępstwa przeciw ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii (ogółem)	Liczba spraw prowadzonych z powodu popełnienia przestępstwa przeciw ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii (wobec mieszkańców Gminy Grudziądz)	Liczba spraw prowadzonych w związku z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (ogółem)	Liczba spraw prowadzonych w związku z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (wobec mieszkańców Gminy Grudziądz)
2021	110	3	1	0
2022	96	1	2	0

Prokuratura Rejonowa w Grudziądzu informuje, że w 2020 roku liczba spraw prowadzonych z powodu popełnienia przestępstw określonych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii wyniosła 133. W 2021 r. liczba tego typu spraw spadła do 110. Liczba spraw z powodu popełnienia przestępstwa określonego w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii przez dorosłych mieszkańców Gminy Grudziądz wyniosła w roku 2018 – 6, w roku 2019 – 3, w 2020 r. – 5, w 2021 r. – 3, a w 2022 r. - 1 (dane za rok 2022 jako stan na dzień 31 października 2022 r.).

Dane Sądu Rejonowego w Grudziądzu:

rok	Liczba spraw prowadzonych o przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (ogółem)		Liczba spraw prowadzonych o przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (wobec mieszkańców Gminy Grudziądz)		Liczba spraw dotyczących obowiązku leczenia odwykowego (ogółem)	Liczba spraw dotyczących obowiązku leczenia odwykowego (wobec mieszkańców Gminy Grudziądz)
	II Wydział Karny	III Wydział Rodzinny i Nieletnich	II Wydział Karny	III Wydział Rodzinny i Nieletnich		
2021	Zakończono 43 sprawy	0	0	0	79	2
2022	Zakończono 37 spraw z 40 oskarżonymi	2	0	0	62	2

Dane z Sądu Rejonowego w Grudziądzu zostały udostępnione przez Wydział II Karny oraz przez Wydział III Rodzinny i Nieletnich. W latach 2019-2020 r. liczba spraw dotyczących obowiązku leczenia odwykowego utrzymała się na podobnym poziomie (powyżej 160 spraw), lecz w zeszłym i obecnym roku sukcesywnie spada, natomiast liczba spraw dotyczących mieszkańców Gminy Grudziądz sukcesywnie spada (z 8 w 2018 r. do 2 na dzień 31 października 2022 r.).

Dane Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej - Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Innych Uzależnień w Grudziądzu:

rok	Liczba osób leczących się w Poradni z powodu uzależnienia od alkoholu (ogółem)	Liczba osób leczących się w Poradni z powodu uzależnienia od alkoholu (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz)	Liczba osób leczących się w Poradni z powodu uzależnienia od narkotyków (ogółem)	Liczba osób leczących się w Poradni z powodu uzależnienia od narkotyków (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz)
2021	527	35	69	2
2022	533	21	53	0

Z terenu Gminy Grudziądz z powodu uzależnienia od alkoholu w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Innych Uzależnień przy ul. Sikorskiego w 2019 r. leczyły się 42 osoby, w 2020 r. 34 osoby, natomiast w 2021 r. 35 osób. Z powodu uzależnienia od narkotyków w 2017 i 2018 r. leczyło się po 6 osób, w 2019 r. i 2020 r. po 4 osoby, a w 2021 r. 2 osoby. W przypadku osób uzależnionych od narkotyków najczęściej używane substancje to marihuana, haszysz i amfetamina.

Dane Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Świeciu:

rok	Liczba osób leczonych w szpitalu z powodu uzależnienia od alkoholu (z terenu gminy-miasto Grudziądz i Gminy Grudziądz)	Liczba osób leczonych w Poradni leczenia uzależnień z powodu uzależnienia od alkoholu (z terenu gminy-miasto Grudziądz i Gminy Grudziądz)	Liczba osób leczonych w szpitalu z powodu uzależnienia od narkotyków (z terenu gminy-miasto Grudziądz i Gminy Grudziądz)	Liczba osób leczonych w Poradni leczenia uzależnień z powodu uzależnienia od narkotyków (z terenu gminy-miasto Grudziądz i Gminy Grudziądz)
2021	126	23	13	10
2022	89	35	15	19

Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Świeciu wskazał, że w roku 2019 z powodu uzależnienia od alkoholu leczonych w szpitalu i Poradni leczenia uzależnień było łącznie 96 mieszkańców gminy-miasto Grudziądz i Gminy Grudziądz, w 2020 r. łącznie 125, natomiast w 2021 r. łącznie 149 osób. Natomiast z powodu

uzależnienia od narkotyków łącznie w roku 2019 – 30 mieszkańców, w roku 2020 r. – 22, w roku 2021 łącznie 23 osoby, natomiast do końca października 2022 r. łącznie 34 osoby. Szpital przekazał łączne dane dla mieszkańców gminy-miasto Grudziądz i Gminy Grudziądz.

Dane Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współuzależnienia

rok	Ilość osób leczonych w ośrodku (ogółem)	Ilość osób leczonych w ośrodku (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz) uzależnionych od alkoholu	Ilość osób leczonych w ośrodku (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz) uzależnionych od substancji psychoaktywnych	Najczęściej używane substancje przez pacjentów
	Oddział Odwykowy Całodobowy „Czerniewice”	Oddział Odwykowy Całodobowy „Czerniewice”	Oddział Odwykowy Całodobowy „Czerniewice”	
2021	447	7	-	F10.2 (uzależnienie od alkoholu)
2022	364	6	-	F10.2
rok	Ilość osób leczonych w ośrodku (ogółem)	Ilość osób leczonych w ośrodku (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz) uzależnionych od alkoholu	Ilość osób leczonych w ośrodku (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz) uzależnionych od substancji psychoaktywnych	Najczęściej używane substancje przez pacjentów
	Oddział Krótkoterminowej Terapii Uzależnień	Oddział Krótkoterminowej Terapii Uzależnień	Oddział Krótkoterminowej Terapii Uzależnień	
2021	139	-	1	F19.2, F11.2, F15.2, F12.2 (mieszane uzależnienia, opiaty, amfetamina, marihuana, haszysz)
2022	107	-	2	F19.2, F11.2, F15.2, F12.2
rok	Ilość osób leczonych w ośrodku (ogółem)	Ilość osób leczonych w ośrodku (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz) uzależnionych od alkoholu	Ilość osób leczonych w ośrodku (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz) uzależnionych od substancji	Najczęściej używane substancje przez pacjentów

			psychoaktywnych	
	Całodobowy Młodzieżowy Oddział Leczenia Uzależnień	Całodobowy Młodzieżowy Oddział Leczenia Uzależnień	Całodobowy Młodzieżowy Oddział Leczenia Uzależnień	
2021	107	-	3	F19.2 (zespół uzależnienia mieszane)
2022	111	-	2	F19.2
rok	Ilość osób leczonych w ośrodku (ogółem)	Ilość osób leczonych w ośrodku (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz) uzależnionych od alkoholu	Ilość osób leczonych w ośrodku (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz) uzależnionych od substancji psychoaktywnych	Najczęściej używane substancje przez pacjentów
	Ośrodek Terapii Odwykowej „Tramwajowa”	Ośrodek Terapii Odwykowej „Tramwajowa”	Ośrodek Terapii Odwykowej „Tramwajowa”	
2021	95	-	1	F19.2, F11.2, F15.2
2022	120	-	1	F19.2, F11.2, F15.2

W Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w skład którego wchodzi oddział odwykowy całodobowy „Czerniewice” dla osób uzależnionych od alkoholu, Oddział Krótkoterminowej Terapii Uzależnień, Całodobowego Młodzieżowego Oddziału Leczenia Uzależnień oraz Ośrodka Terapii Odwykowej Uzależnień w Toruniu leczone są osoby, które kwalifikuje się zgodnie z klasyfikacją ICD-10 jako posiadające „zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane naprzemiennym przyjmowaniem środków wyżej wymienionych (F10-F18 – alkohol, opiaty, kanabinole, leki i substancje o działaniu uspakajającym i nasennym, kokaina, inne (niż kokaina) substancje pobudzające, substancje halucynogenne, lotne rozpuszczalniki, tytoń) i innych środków psychoaktywnych (zespół uzależnienia)”. Na przestrzeni lat 2018 – 2022 zanotowano równą liczbę osób z terenu Gminy Grudziądz korzystających z pomocy na Oddziale Odwykowym Całodobowym „Czerniewice” (średnio 7 - 8 osób).

W 2019 r. osoby przebywające w ośrodku z terenu miasta i powiatu grudziądzkiego zażywały naprzemiennie marihuanę, amfetaminę, dopalacze, kryształ i alkohol. W roku 2020 i 2021 najczęściej zażywaną substancją była amfetamina. W roku 2022 r. osoby leczące się zażywały naprzemiennie marihuanę, haszysz, amfetaminę, kryształ i alkohol. Liczba osób w powyższym ośrodku z roku na rok sukcesywnie wzrasta.

Dane Regionalnego Szpitala Specjalistycznego im. Dr Władysława Biegańskiego w Grudziądzu:

Rok / Oddział	Ilość osób leczonych / poddanych detoksykacji w szpitalu z powodu uzależnienia od alkoholu (ogółem)	Ilość osób leczonych / poddanych detoksykacji w szpitalu z powodu uzależnienia od alkoholu (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz)	Ilość osób leczonych / poddanych detoksykacji w szpitalu z powodu uzależnienia od środków psychoaktywnych (ogółem)	Ilość osób leczonych / poddanych detoksykacji w szpitalu z powodu uzależnienia od środków psychoaktywnych (dotyczy mieszkańców Gminy Grudziądz)
2021				
Oddział Psychiatrii Dzieci i Młodzieży	1	0	12	3
Oddział Psychiatryczny I	212	95	133	40
Oddział Psychiatryczny II	-	-	-	-
I-X 2022				
Oddział Psychiatrii Dzieci i Młodzieży	1	1	7	2
Oddział Psychiatryczny I	280	169	196	109
Oddział Psychiatryczny II	-	-	-	-

Dane przedstawione przez Regionalny Szpital Specjalistyczny im. Dr Władysława Biegańskiego w Grudziądzu kolejny raz potwierdzają, że jest on jednym z głównych ośrodków, w którym leczą się mieszkańcy Gminy Grudziądz dotknięci uzależnieniami.

Dane dotyczące osób uzależnionych są niepełne, gdyż wobec osób uzależnionych detoksykacje prowadzone są także w Poradni Leczenia Uzależnienia od Alkoholu w

Prabutach, niestety poradnia ta nie prowadzi dokładnych statystyk dla województwa kujawsko-pomorskiego. Z informacji, które zostały przekazane wiadomo, że blisko 30% pacjentów jest mieszkańcami Grudziądza i powiatu grudziądzkiego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grudziądzu zapytany o zakażenia wirusem HIV w związku z używaniem substancji psychoaktywnych odpowiedział, że liczba zakażeń HIV w 2020 wyniosła 47 osób i chorych na AIDS - 12. W 2020 roku odnotowano 50 przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV (9 kobiet, 41 mężczyzn). Najmłodszą, zarejestrowaną w tym okresie osobą z HIV był noworodek zakażony drogą wertykalną (z matki na dziecko), natomiast najstarszą osobą, u której wykryto zakażenie był 60-letni mężczyzna. Tylko 32% nowo zarejestrowanych zakażonych (tj. 16 osób) podało kontakty seksualne (9 homoseksualnych, 3 heteroseksualnych), 2 osoby zakażeniu uległy poprzez stosowanie narkotyków drogą dożylną, a dwoje dzieci nabyło zakażenie HIV wertykalnie. W 2021 roku odnotowano 51 przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV (6 kobiet i 45 mężczyzn). W Gminie Grudziądz oraz powiecie nie odnotowano zachorowań. Najmłodsza zarejestrowana w tym okresie osoba miała 21, a najstarsza 69 lat. Tylko 12% nowo zarejestrowanych zakażonych (tj. 5 osób) podało prawdopodobną drogę zakażenia - były to kontakty seksualne (4 - homoseksualnych, 1 - heteroseksualny). Niemal co czwarty przypadek zakażenia HIV wykryty został w Punkcie Konsultacyjno-Diagnostycznym, a prawie 40% zakażeń HIV wykryto przy okazji hospitalizacji. W 2021 roku odnotowano 1 zachorowanie na AIDS (55-letni mężczyzna) z terenu Gminy-Miasto Grudziądz. Jak podaje Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grudziądzu żadne zakażenie wirusem HIV nie miało związku z zażywaniem narkotyków.

W 2021 roku w czterech placówkach oświatowych przeprowadzone zostały anonimowe badania ankietowe wśród uczniów klas IV-VIII na temat uzależnień oraz szkodliwości działania środków psychoaktywnych. Kwestionariusz ankietowy składał się z dwudziestu pytań. W badaniu łącznie udział wzięło 223 uczniów.

Wyniki przeprowadzonych badań w szkołach prezentują się następująco: do palenia papierosów przyznało się 14% badanych uczniów. Wśród nich zdecydowana większość deklaruje, że paliła raz w życiu, natomiast 10% z nich paliło lub pali regularnie. Na pytanie „skąd miałeś papierosy” 70% uczniów potwierdzających palenie została poczęstowana przez kolegów, niepokojący jest też wysoki, blisko 20% wskaźnik mówiący o podbieraniu bądź kradzieży papierosów osobom dorosłym. 39% badanych uczniów nie ma wiedzy na temat, czy ich najbliżsi koledzy palą papierosy.

Co piąty z badanych uczniów (21%) przyznał się do spożywania alkoholu. Zaskakujące są wskazania, z których wynika, że blisko 54% osób, które miały styczność z alkoholem zostało poczęstowanych przez osoby dorosłe, niewiele mniej, bo 37% badanych wskazało, że zostało poczęstowanych przez kolegów. Wśród rodzajów alkoholu najwięcej wskazań uzyskało piwo (80%), wino (24%), wódka (29%). Na pytanie „Czy zdarzyło ci się wypić tyle alkoholu, że czułeś(-aś) się pijany 97% badanych odpowiedziało „Nie”. Zdecydowana większość badanych (85%) uważa, że picie prowadzi do uzależnienia i niszczy życie człowieka, według 8% badanych poprawia humor, a według 6% ułatwia nawiązywanie kontaktów.

Z zebranych danych wynika także, że tylko 3% ankietowanych uczniów miało styczność z narkotykami lub dopalaczami i była namawiana do ich spróbowania lub zażywania. Uczniowie ci spotkali się ze środkami odurzającymi głównie na imprezach, bądź u kolegów. Do spróbowania dopalaczy bądź narkotyków przyznało się tylko 1% uczniów. Zdecydowana większość badanych ma wiedzę i świadomość na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych. Wiedzę na ich temat uczniowie zdobywają głównie dzięki szkole (65% wskazań), telewizji (25%), rozmowach w domu (36%), w Internecie lub innych mediach (23%).

Na pytanie dotyczące ilości godzin używania telefonu i komputera 42% badanych przyznało, że jest to do 4 godzin, blisko co trzeci uczeń wskazał, że więcej niż 6 godzin. W związku z tak wysokim odsetkiem uczniów korzystających z Internetu spytaliśmy, czy uczniowie doświadczali przykrych dla siebie zachowań. Blisko 20% badanych uczniów odpowiedziało twierdząco. Jako najczęstsze formy przemocy uczniowie wskazali wyzywanie i wyśmiewanie, w zdecydowanie mniejszym stopniu przerabianie zdjęć i ich udostępnianie w sieci oraz udostępnianie zdjęć bez zgody.

W sytuacji kryzysowej uczniowie pomocy będą szukać u rodziców, co deklaruje 69% badanych, a następnie u pedagoga szkolnego 30%. Najmniej wskazań otrzymała Policja (dzielnicy) – 4% oraz psychologowie, lekarze, przyjaciele (inni) – 6%.

W badaniu uczniowie mieli także odpowiedzieć, czy w zeszłym lub obecnym roku szkolnym były ofiarą przemocy ze strony innych uczniów w szkole lub jej okolicy, 10% uczniów nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie, 25% uczniów odpowiedziało twierdząco natomiast 65% badanych zaprzeczyło. Do bycia świadkiem przemocy rówieśniczej przyznało się 18% uczniów, a 10% że samemu stosowało przemoc wobec innych uczniów. Do problemów przemocy w domu przyznało się 3% badanych uczniów.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grudziądzu w 2021 roku przeprowadziła 15 rozmów interwencyjno-motywacyjnych z osobami z problemem alkoholowym, wobec 1 osób skierowano wnioski do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Natomiast w 2022 r. Gminna Komisja przeprowadziła 19 rozmów z osobami z problemem alkoholowym i nie skierowała żadnego wniosku do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Zespół interdyscyplinarny w 2021 roku prowadził 26 procedur Niebieskiej Karty w 24 środowiskach, natomiast w roku 2022 prowadzono 21 procedur w 19 środowiskach.

Z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grudziądzu w 2021 roku i do 30 listopada 2022 r. skorzystało 186 rodzin. Z powodu alkoholizmu w 2021 i 2022 roku o pomoc z ośrodka nie wnioskowały żadne rodziny. Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w swojej codziennej pracy udzielają wsparcia edukacyjnego, emocjonalnego i prawnego osobom z problemem alkoholowym (pijących szkodliwie), kierują wnioski o leczenie odwykowe do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, motywują do udziału w terapii, prowadzą rozmowy dyscyplinujące, uczestniczą w rozprawach o przymusowe leczenie odwykowe.

Określenie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń systemu

przeciwdziałania uzależnieniom pozwoli na opracowanie potrzeb do prawidłowego zrealizowania Programu. Poniżej w tabeli przedstawiono wyniki analizy.

Analiza SWOT
na podstawie diagnozy problemów społecznych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie merytoryczne kadr działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom; • Przygotowanie merytoryczne kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej; • Rozwinięta baza pomocy socjalnej gminy; • Gotowość kadr działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej do dalszego kształcenia się i doskonalenia umiejętności; • Umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału w realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom; • Współpraca instytucji gminnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udział wolontariuszy w realizacji działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom; • Działania profilaktyczne w szkołach w zakresie uświadamiania problemów związanych uzależnieniami i z przemocą domową; • Propagowanie (ciągła akcja informacyjna) form pomocy rodzinom z problemem uzależnień i przemocy domowej (lokalne gazety, radio, telewizja, Internet, dystrybucja ulotek); • Działanie organizacji pozarządowych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej; • Niski odsetek zawiadomień do prokuratury w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie; • Niewystarczające zaangażowanie jednostek oświaty i służby zdrowia w procedurze „Niebieskiej Karty” • Brak zaplecza umożliwiającego skuteczne egzekucje eksmisji sprawców przemocy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października dnia 1982 r.; • ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.; • Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; • Ustawowy obowiązek corocznego tworzenia i przyjmowania przez radę gminy gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych; • Ustawowy obowiązek tworzenia gminnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie; • Zmiany w prawie idące w kierunku lepszej ochrony ofiar przemocy; • Zwiększenie ilości podmiotów mogących wszczynać procedurę „Niebieskiej Karty”; • Ustawowy obowiązek powoływania Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezradność i bierność wielu rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych • Negatywne wzorce zachowań społecznych funkcjonujące w przestrzeni publicznej; • Niechęć do ujawniania występowania problemów alkoholowych i zachowań przemocowych w rodzinie; • Poczucie bezkarności u sprawców przemocy; • Negatywne stereotypy dotyczące ofiar przemocy domowej; • Brak poczucia bezpieczeństwa u osób zgłaszających przypadki przemocy domowej; • Niewystarczająca wiedza społeczna dotycząca funkcjonowania instytucji i podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

Rozdział 3

Partnerzy Programu

§ 1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grudziądzu realizuje zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii współpracując z różnymi instytucjami i osobami, w tym z:

- 1) gminnymi placówkami oświatowymi;
- 2) Gminnym Ośrodkiem Kultury;
- 3) gminnymi ośrodkami zdrowia;
- 4) Zespołem Interdyscyplinarnym;
- 5) parafiami;
- 6) pracownikami świetlic socjoterapeutycznych;
- 7) Komendą Miejską Policji w Grudziądzu;
- 8) Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej – poradnią terapii uzależnienia od alkoholu i innych uzależnień w Grudziądzu;
- 9) Poradnią Psychologiczno–Pedagogiczną w Grudziądzu;
- 10) Państwowym Powiatowym Inspektoratem Sanitarnym w Grudziądzu;
- 11) lokalnymi mediami;
- 12) stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi.

Rozdział 4

Cele strategiczne i operacyjne Gminnego Programu

§ 2. Celem strategicznym Gminnego Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, zmniejszenie rozmiarów problemów już istniejących, ulepszenie sposobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami. Celem długofalowym jest wytworzenie wśród mieszkańców gminy nowej świadomości dotyczącej relacji alkohol – człowiek oraz promowanie zdrowego stylu życia.

§ 3. Cele operacyjne Gminnego Programu to:

- 1) ograniczenie i zmiana struktury spożywania napojów alkoholowych;
- 2) zmiana zachowań i postaw mieszkańców oraz instytucji w sytuacjach związanych z substancjami psychoaktywnymi oraz zagrożeniem związanymi z uzależnieniami behawioralnymi (m.in. hazard, Internet);
- 3) wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży;
- 4) zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii metod rozwiązywania problemów społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych;
- 5) budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie);
- 6) zmniejszenie rozmiarów naruszeń prawa w związku z handlem napojami alkoholowymi.

Rozdział 5

Zadania Gminnego Programu

§ 4. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowią:

1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych realizowane w szczególności poprzez:

- a) udzielanie wsparcia edukacyjnego, emocjonalnego, prawnego dla osób z problemem alkoholowym (pijących szkodliwie) poprzez pracę pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz organizacji pozarządowych;
- b) motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego poprzez rozmowy interwencyjno-motywacyjne z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- c) specjalistyczne poradnictwo rodzinne
- d) kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD;

2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej (wspieranie osób zdrowych w kontekście poprawy ich funkcjonowania społecznego: w pracy, rodzinie, relacjach z innymi ludźmi, poprzez udzielanie wsparcia emocjonalnego, uczenie nowych sposobów radzenia sobie, towarzyszenie w wymagających tego sytuacjach) i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:

- a) udzielanie wsparcia psychologicznego i socjoterapeutycznego dzieciom z rodzin, gdzie występują problemy alkoholowe poprzez działalność świetlicy socjoterapeutycznej,
- b) udzielanie pomocy prawnej zmierzającej do ochrony przed następstwami nadużywania alkoholu przez bliską osobę poprzez finansowanie porozumienia „Kujawsko – Pomorska Niebieska Linia”,
- c) działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i efektywną realizację procedury „Niebieskiej Karty”,
- d) szkolenia w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zjawiskom patologicznym,
- e) finansowanie pracy terapeutycznej z rodziną,
- f) finansowanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym czy problemem przemocy,
- g) finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym i problemem przemocy,
- h) finansowanie dożywania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach socjoterapeutycznych,
- i) organizowanie narad i konferencji w zakresie pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym,

- j) organizowanie i finansowanie szkoleń, konferencji, warsztatów, kursów, studiów podyplomowych i webinarów dotyczących obowiązujących procedur (w tym „Niebieskiej Karty”) oraz współpracy służb w ramach Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych dążących do podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób i służb,
 - k) rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat psychologicznych i prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - l) prowadzenie lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi, w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez:
- a) prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
 - b) realizację programów profilaktycznych dla rodziców,
 - c) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych,
 - d) prowadzenie badań związanych z diagnozą zachowań problemowych, używaniem substancji psychoaktywnych podejmowanych przez młodzież,
 - e) edukację publiczną w zakresie problematyki alkoholowej, narkotykowej oraz związanej z uzależnieniami behawioralnymi poprzez prowadzenie kampanii edukacyjnych, konkursów, festynów,
 - f) profilaktykę środowiskową;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy w rodzinie w szczególności:
- a) udzielanie wsparcia społeczności abstynenckiej,
 - b) wspieranie inicjatyw profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu,
 - c) wspieranie różnorodnych form samopomocy oraz prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Rozdział 6

Monitoring i ewaluacja

§ 5. Koordynację Programu powierza się Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Grudziądzu.

§ 6. Monitoring Programu prowadzony będzie na podstawie:

- a) wymiany informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i przeciwdziałaniem narkomanii dla mieszkańców Gminy Grudziądz;

- b) analizy danych na temat problemu alkoholowego i narkotykowego w Gminie;
- c) analizy ankiet i sprawozdań z realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

§ 7. Sprawozdanie z realizacji Programu Wójt Gminy Grudziądz przedstawi Radzie Gminy Grudziądz.

Rozdział 7

Preliminarz wydatków na rok 2023

LP.	ZADANIE	85153 zwalczanie narkomanii	85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi	RAZEM dział 851 ochrona zdrowia
1	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych	3.000,00	20.000,00	23.000,00
2	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	4.000,00	20.000,00	24.000,00
3	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz zagrożenia uzależnieniami behawioralnymi (m.in. hazard, Internet) w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	8.000,00	120.000,00	128.000,00
4	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy w rodzinie	7.500,00	7.500,00	15.000,00
5	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-----	55.000,00	55.000,00
	razem	22.500,00	222.500,00	245.000,00